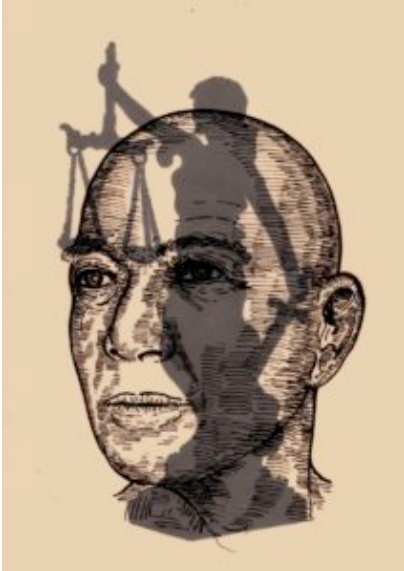

Tommy Wieringa - Gedachten over onze tijd

*Tommy Wieringa. Ills.:
Joseph Sassoon Semah*

Tommy Wieringa (1967) schrijft wekelijks voor NRC Handelsblad over de actualiteit in een periode van grote veranderingen en onzekerheden; het sociale weefsel rafelt.

Het zijn artikelen over autoritaire populisten, het toenemende fascisme en nationalisme, nepnieuws, de vrijheid van denken, de gevolgen van de klimaatcrisis, het coronavirus dat het speelveld drastisch herschikt en de urgentie van cultuur. Maar hij schijft ook over zijn dochters en literaire ontmoetingen in het buitenland. Tommy Wieringa legt verbanden met het verleden en doet een bewogen, moreel appel op de lezers.

Er zijn artikelen over Europa, een continent dat van crisis naar crisis 'hompelt', en waar het fascisme langzamerhand een courante Europese stroming wordt, en Wieringa tot een vermoeide Europeaan maken. Hij beschrijft het verontrustende nepnieuwsbericht van de NOS over de jood George Soros 'een invloedrijke bemoeial met tentakels ver in de wereldpolitiek' dat zelfs door de journalisten niet als zodanig was herkend en gebruik maakt van fascistische taal. Je hoeft niet eens meer een hekel aan joden te hebben om antisemitische quatsch te produceren, aldus Wieringa.

Tommy Wieringa gaat in diverse artikelen in op het asielbeleid en vluchtelingen, zoals de wandeltocht vanuit herinneringscentrum Kamp Westerbork tijdens de Nacht van de Vluchtelingen die niet doorging vanwege bedreiging door vluchtelingenhaters en de joodse gemeenschap. En ondertussen gaat de versoering van de asieladvocatuur gewoon door.

Over de vijftienghonderd verdwenen kinderen, een kwart van alle alleenstaande minderjarige asielzoekers, waar ze gebleven zijn weten we niet. 'Met onbekende bestemming vertrokken, staat er achter hun naam.' Zijn ze doorgereisd naar familie elders in Europa, gevallen in de handen van mensenhandelaren? Verdwenen in de criminaliteit, prostitutie, of in het illegale arbeidscircuit? Maar het zijn onze kinderen niet, en daarmee niet onze zorg.

Diverse artikelen zijn gewijd aan Thierry Baudet en Wilders die niet direct oproepen tot geweld, 'maar (ze) scheppen een sfeer waarin geweld tegen een zogenaamd inferieure minderheid wordt vergoelijkt, en de geesten worden rijp gemaakt voor uitdrijving.' Kritische artikelen over Baudet als bewonderaar van zijn leermeester Roger Scruton, en van Vladimir Poetin, en ontkenner van de klimaatcrisis.

In de wetenschap zou Baudet worden weggehoond, maar in de politiek vormen halve waarheden en hele leugens zijn politieke kapitaal., aldus Wieringa.

De urgentie en rol van de cultuur komen ook aan bod. Onder andere naar aanleiding van het commentaar van Clarice Gargard op de tentoonstelling 'Vrijheid' in de Fundatie in Zwolle. Gargard constateert culturele toe-eigening, bijvoorbeeld in de foto's van Viviane Sassen, omdat ze de zwarte mens gereduceerd ziet tot zijn huidskleur. Maar juist zichzelf reduceert de zwarte mens tot zijn huidskleur, aldus Wieringa, zo zorgt zichzelf voor munitie in de identiteitsoorlog die op dit moment wordt gevoerd. Wieringa: 'De cultuur zelf is intussen van niemand. Wij zijn allen gebruikers, geen eigenaars. Iedereen speelt altijd en overal leentjebuurt. Je kunt cultuur koesteren, vereren, misvormen, verwoesten of onherstelbaar verbeterd teruggeven, maar je eigendom is het niet.'

Hij wijst op de naïviteit van mensen, en het ontbreken van weinig historisch besef. Als voorbeeld verwijst Wieringa naar Daan Roosegaarde, die door het Nationaal Comité 4 en 5 mei was uitgenodigd een ontwerp te maken. Hij ontwierp 'Levenslicht' met lichtgevende steentjes, honderdvierduizend, een voor elk individu dat naar de concentratiekampen werd afgevoerd, zonder een enkele verwijzing te leggen naar het 'Stolpersteine' project van de Duitse kunstenaar

Demnig. Daan Roosegaarde begeleidde zijn ontwerp met de woorden 'Ze wisten niet wat ze te wachten stond, maar ze voorvoelden dat het weinig goeds was.' En 'In de wagon sijpelde licht naar binnen door een kier in de deur. Dat zagen ze als teken van hoop.' Zo kwam Roosegaarde op het idee om iets met licht te doen. Dunne ideetjes, lolletjes voor de openbare ruimte, aldus Wieringa.

En diverse artikelen gaan over de desastreuze effecten van de klimaatcrisis, hier nog beperkt 'tot het verdwijnen van vogels en insecten, ongekende droogte verzakkende huizen, maar elders zijn de effecten al desastreus met onophoudelijke natuurbranden, hittegolven, tornado's, overstromingen en misoogsten.' Tommy Wieringa waarschuwt ons dat de klimaatcrisis zal leiden tot migratiestromen die in het Westen een destructief wantrouwen zullen veroorzaken in supranationale organisaties als de Europese Unie.

Vanzelfsprekend is er ook veel aandacht voor de corona crisis. De rol van Mark Rutte en het RIVM worden belicht, de anderhalve meter afstand, de virus-industrie, de invloed van het virus op onze toekomst, complotdenkers.

Het laatste artikel is gewijd aan de inauguratie van Joe Biden als 46ste president van de Verenigde Staten, die Tommy Wieringa onverwacht sterk raakte vanwege de herstelwerkzaamheden van democratie en rechtsstaat. Maar de toeslagenaffaire in Nederland laat zien dat je geen autocraat nodig hebt om democratische en rechtsstatelijke principes

te ondermijnen.

Tommy Wieringa - Gedachten over onze tijd. Amsterdam, De Bezige Bij, 2021. ISBN 9789403123912

Tommy Wieringa is de auteur van onder meer *Joe Speedboot*, *De dood van Murat Idrissi* en *De heilige Rita*. Zijn werk is in meer dan twintig landen vertaald.